

İYİ Parti'de Sonun Başlangıcı: Örgütsel Sinizm

“Reis mitinin” sarsıcı darbe aldığı 31 Mart Seçimleri'nin yıkıcı tesiri altında kalan partilerden biri de İYİ Parti oldu. Siyaset meydanına Türk milliyetçilerinin iktidarı hedefi ile atılan İYİ Parti varlığını ve geleceğini tartışmaya açan son derece başarısız bu netice ile niçin karşılaştı?

Kurulduğu günden bu yana;

Parti kimliği ve parti aidiyetini oluşturamayan, parti içi değerlerini inşa edemeyen, parti mensupları arasında ortak bağ kuramayan, parti içi demokrasiyi rafa kaldıran, oligarşik yapılara ve adam kayırmacılığa göz yuman, politik yozlaşmayı engelleyemeyen ve sosyolojik bir taban oluşturamayan İYİ Parti, bu sorunların yanı sıra parti içinde yaşanan “örgütsel sinizm”i de fark etmekte gecikince sonun başlangıcı kaçınılmaz oldu.

Yıpranan, enerjisini kaybeden, güçsüzleşen insanın kendi güç kaynaklarını kaybetmesi gibi partiler de tükenir. Bir partinin ruhu o partini mensuplarıdır ve mensuplarda tükenmişlik duygusu hâkim olmaya başladığında partide tükeniş başlamış demektir.

Siyasi partiler, ortak siyasi amaçları olan insanların ortak ilkeler etrafında bir araya gelmesiyle kurulur. Siyasi partilerin mensupları arasında paylaşılan ortak değerler, tutum ve davranışlar bulunduğu gibi üyeler de birbirleri ile etkileşim içindedir. Siyasi partiler ikincil sosyal grup özelliği göstermekte olup milletin ve devletin problemleri ile ilgili belirli bir siyaseti benimsemiş ve bu görüşü devlet yönetiminde gerçekleştirmek amacıyla insanların oluşturdukları resmî kuruluşlardır.

Her siyasi parti bir siyasi kültüre sahiptir. Siyasi kültür, o siyasi partinin mensupları tarafından paylaşılan kurallar, değerler, siyasi bakış açısı, ilke, inanç ve anlayış bütünüdür. Ortak siyasi hedeflere, ortak siyasi kültüre sahip insanlardan oluşan partileri güçlü kılan o insanların partilere-teşkilatlara duyduğu güven ve gösterdikleri bağlılıktır. Yani aidiyet duygusudur. Aidiyet duygusu için güven temel duygudur.

Güven sosyal ve siyasal ilişkilerin temelidir. Güven, her insanın ister ilişkide olduğu muhatabına, ister içinde olduğu toplumsal, ekonomik ve siyasal gruba duyduğu itimattır. Siyasi partilerde güven; aidiyet-özdeşleşme olarak ortaya çıkan, tarafların birbirini anladıkları, ortak hedefleri onayladıkları ve bu ortak hedefler doğrultusunda çalışma arzusu gösterdiği üst düzey bir güven ilişkisidir.

Siyasi partilerde güven karşımıza üç şekilde çıkar: lidere ve siyasi partiye duyulan güven, yöneticilerine karşı duyulan güven, dava arkadaşlarına duyulan güven. Bu güvenin sağlanması için gereken şeyler davranışlarda tutarlılık, davranışlarda bütünlülük, kontrolün paylaşımı ve dağılımı, iletişim, mensuplara gösterilen ilgidir.

Lidere ve siyasi partiye duyulan güven sarsıldığında, yöneticilere karşı duyulan güven zayıfladığında, dava arkadaşları arasında bağlar koptuğunda “örgütsel sinizm” kaçınılmazdır.

**

Sinizm ya da Örgütsel Sinizm duymaya pek alışık olmadığımız bir kavram. Daha çok iş hayatı üzerine çalışan uzmanların aşına olduğu bu kavram ve yansımalarını siyasi partilerde sıkça görmek mümkün.

Bir kişiye, gruba, ideolojiye, siyasal-sosyal kuruma duyulan güvensizlik ve bunlara karşı gösterilen olumsuz tutumlar olarak ifade edilen Sinizmden yola çıkarak Örgütsel Sinizmi de mensuplarının bağlı

bulunduğu kuruma ve lidere güvensizliği olarak tanımlayabiliriz. Örgütsel Sinizm, örgüt içindeki insanların bir bölümünde bulunan, örgütlerinin dürüstlükten yoksun olduğuna ve adalet, içtenlik, doğruluk gibi ilkelerin örgütün çıkarlarına feda edildiğine dair bir inanç” olarak da tanımlanmaktadır. Örgütsel Sinizm bir özellik değil durumdur.

**

Peki, hangi süreçlerin sonunda örgütsel sinizm dediğimiz sorunlar yaşanır?

Eğer bir partide-teşkilatta gücün dengesiz dağılımı, yetersiz liderlik, ahlaki yozlaşma, doğruluktan uzaklaşma, kayırmacılık, samimiyetsizlik ve riyakârlık yaşanıyor ve bu yaşananlar siyasi partiye duyulan güveni zayıflatıyorsa Örgütsel Sinizm ortaya çıkar. Bu unsurlar ortaya çıktığında partiye-teşkilata mensup insanlar arasında negatif tutumlar yoğunlaşır ve güven sarsılır.

Örgütsel Sinizm’in yayılmasında kayırmacılık gibi liyakatin göz ardı edilmesi de önemli rol oynar. Örgütsel Sinizm belirtisi gösteren parti-teşkilatlarda mensubiyet şuuru zayıflar ve öfke, kızgınlık gibi duygular öne çıkar.

Özellikle yüksek beklentilere sahip insanlardan oluşan partilerde;

Hak ettiği halde hakkını alamadığını düşünen insanların sayısı çoğaldığında ortaya çıkan sinik manzara örgüt-teşkilat mensuplarında aldatılmışlık, kandırılmışlık ve ihanete uğramışlık duygusunu hâkim kılarken kullanılmışlık duygusu mensupların davranış bozukluğu göstermesine ve partilerinden intikam alma hissine yol açar. Yaşanan hayal kırıklığı ile sağlıklı değerlendirmeden uzaklaşan parti mensupları bağlı bulunduğu partiye karşı kızgınlık, öfke hatta kin duyabilir...

Bu duygu ve düşünce içindeki parti mensubu bağlı bulunduğu kurumsal yapı da adalet, eşitlik, dürüstlük ve samimiyet sorgulaması yaparak kurumuna karşı güvensizlik duyar, bağlılığı zayıflar.

Tükenmişlik psikolojisinin hâkim olduğu, güven duygusunun yitirildiği, değerlerin ve inancın zayıfladığı bu tip partilerde kişileri sadece kişisel çıkarlar bir arada tutar. Kişisel çıkarların öne çıktığı partilerin siyasal ve toplumsal hedefleri gerçekleştirmesi, başarıya ulaşması ve parti mensuplarını bir arada tutabilmesi oldukça güçtür.

Siyasi partilerde “sinizmi” ortaya çıkaran sebepler birbirine paraleldir. Partide yaşanan sorunlar sebebiyle oluşan olumsuz algı, partilerin demokratik özelliklerinin kaybedilmesi ve parti yönetimine duyulan güvenin azalması, değerlerin yozlaşması, eşitlik ve adaletin olmaması gibi.

Örgütsel Sinizm görülen partiler bunun önüne geçebilir mi?

Örgütsel Sinizm’in önüne geçebilmenin önemli adımı yönetim anlayışının değişmesi ve güvenin yeniden tesis edilmesidir. Güven oluşturabilmenin yolu o partide herkese eşit, adil ve rekabet edebilir bir siyasi iklimin sağlanmasıdır. Parti içi demokrasinin hayata geçirilmesi, demokratik mekanizmaların işletilmesidir. Oligarşik yapıların önüne geçmektir.

Eleştirilere açık olmak, hataları kabul etmek, özeleştiri yapmak, iletişim çabası göstermek, mensupları alınan kararlara dâhil etmek, parti içi barışı tesis etmek gibi adımların atılması Örgütsel Sinizm’in bir sonraki aşaması olan örgütsel tükenişi elbette engelleyebilir.

Parti içi demokrasinin işletilmesi, parti mensuplarına yeni hedefler konulması, parti değerlerinin yeniden inşası, parti mensupları arasında bağların kuvvetlendirilmesi, parti içinde adil, eşit bir sistem kurulması Örgütsel Sinizm’in aşılmasını sağlayabilir.

Müjdat Öztürk, "İYİ Parti'de Sonun Başlangıcı: Örgütsel Sinizm"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/iyi-partide-sonun-baslangici-orgutsel-sinizm/>

(Yayın Tarihi: 20 Nisan 2024).